

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 18/1982-83 med anledning av lt1 Inger Sagulins m.fl.hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om granskning av de interna formerna för landskapets deltagande i det nordiska samarbetet.

Landstinget har inbegärt lagutskottets yttrande med anledning av motionen. Utskottet, som hört kanslichefen Gunnar Jansson och utskottssekreteraren Göran Lindholm, får härmed värdsamt anföra följande.

Landskapet Ålands representation i Nordiska rådet regleras dels genom de ändringar och tillägg i det s.k. Helsingfors-avtalet som genomfördes 1970, dels genom bestämmelserna i landskapslagen om Ålands representation i Nordiska rådet (19/70). Landstinget och landskapsstyrelsen har rätt att vardera välja en medlem och suppleant i Nordiska rådet. Den av landstinget utsedda medlemmen deltar som fullvärdig medlem av Finlands delegation inom rådet.

Formerna för hur de självstyrande områdena i Norden i framtiden skall få en utvidgad representation i rådet har nyligen utretts av den s.k. Petri-kommittén, vars betänkande framlades hösten 1982. I samband med Nordiska rådets session i slutet av februari 1983 i Oslo torde rådet fatta slutligt beslut om behövliga ändringar i Helsingfors-avtalet. De viktigaste förslagen i kommittébetänkandet är:

- Ålands får välja två medlemmar till rådet med var sin suppleant
- suppleanterna ges större möjligheter att delta i utskottens diskussioner
- landskapsstyrelsen får själv bestämma hur många representanter man utser i rådet
- landskapsstyrelsen ges rätt att delta i ministerrådets arbete och biträda dess beslut och ges även rätt att utse representanter i ställföreträdkommittén och vissa ämbetsmannakommittéer
- de av landstinget och landskapsstyrelsen valda representanterna bildar en gemensam Ålands delegation som ingår i den finländska delegationen
- landstinget och landskapsstyrelsen ges självständig initiativrätt till rådet och ministerrådet.

Redan förslagen om utökad representation i rådet för landstinget och landskapsstyrelsen tillsammans med den föreslagna utvidgade rätten för supp-

leanterna att ta del i utskottsarbetet innebär att kretsen av personer som från åländsk sida aktivt engageras i nordiskt samarbete på det politiska planet utökas i betydande grad. Inom ramen för en åländsk delegation bör vidare kunna skapas fastare former för ett nära och kontinuerligt samarbete mellan parlamentets och förvaltningens företrädare. Utskottet noterar i sammanhanget att bland annat i fråga om utlåtanden över i rådet väckta medlemsförslag redan iakttas ett samrådsförfarande på tjänstemannaplanet.

I fråga om de av motionärerna efterlysta möjligheterna för landstinget att förhandsvis diskutera åländska ståndpunkter i aktuella sammordiska frågor konstaterar utskottet att självstyrelsepolitiska nämnden vid vissa tillfällen utnyttjats som forum för sådana diskussioner. Nämnden skall dock i första hand diskutera frågor rörande landskapets författningens- enliga rättigheter, vilken karaktär de nordiska samarbetsfrågorna sällan har. Även vid informella enskilda överläggningar har nordiska frågor några gånger dryftats. Landstinget i dess helhet kan i formellt avseende närmast i efterhand behandla frågorna, framförallt i samband med den berättelse som årligen skall föreläggas landstinget. Att på förhand t.ex. i form av ett meddelande förelägga landstinget en aktuell fråga är sällan möjligt eftersom ärendena ofta brådskar. En formell behandling är inte heller alltid ändamålsenlig eller ens möjlig. Utskottet konstaterar ändå att det är betydelsefullt att de åsikter landskapets företrädare framför i rådet och dess utskott så långt detta är möjligt är väl förberedda och förankrade i landstinget. Frågan om lämpliga former för dessa förhandsdiskussioner förtjänar därför vidare utredning.

Landskapsstyrelsen meddelar i allmänna motiveringen i 1983 års budgetförslag att man så snart beslut fattas rörande Petri-kommitténs förslag avser att i anslutning till den ovan berörda kompletteringen av landskapslagen om landskapet Ålands representation i Nordiska rådet även behandla målsättningen för det framtida samarbetet på nordiskt plan och behovet av eventuella resursförstärkningar inom förvaltningen. Utskottet har för sin del inte närmare diskuterat personalfrågorna i anslutning till ett utvidgat deltagande i det nordiska samarbetet men konstaterar att ökade krav med all säkerhet kommer att ställas på förvaltningen i och med att de föreslagna ändringarna i landskapets representation genomförs. Enligt utskottets åsikt finns det anledning att även beakta ovan berörda synpunkter i samband med den översyn landskapsstyrelsen avser att vidta. Utskottet har därför beslutat tillstyrka motionen med en mindre formell ändring av klämman. Utskottet förutsätter härvid att de aktuella utredningarna utförs i nära samarbete mellan landskapsstyrelsen

och landstinget.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå
att Landstinget hos landskapsstyrelsen hem-
ställer om en utredning rörande den interna
organisationen av landskapets deltagande i
det nordiska samarbetet och rutinerna för
handläggningen av hithörande ärenden.

Mariehamn den 18 januari 1983.

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordf. J.-E. Lindfors, v. ordf. Eriksson, ledamöt.
Bert Häggblom, Roald Karlsson och Sune Carlsson.